

شکستگی آلت تناسلی در مردان مراجعه کننده به بیمارستان شهید بهشتی بابل، سال ۸۳ - ۱۳۷۵

حمید شافی (M.D.)⁺ ارسلان رمجی (M.D.)^{**} علی اکبر کسائیان (M.D.)^{**}
یوسف رضا یوسف نیا پاشا (M.D.)^{**} میر محمد رضا آقا جانی میر (M.D.)^{**} ابوذر اکبرزاده پاشا (M.D.)^{**}
عباس قاسم پور (M.D.)^{***}

چکیده

سابقه و هدف: شکستگی آلت تناسلی در جوامع و فرهنگ‌های مختلف بدلائیل متعددی از قبیل مقاربت جنسی در وضعیت غیر عادی، خود ارضایی و ضربه مستقیم ایجاد می‌گردد. هدف از این مطالعه کسب آگاهی از فراوانی، علل و ضایعات همراه به خصوص پارگی پیشابراه در این بیماران بوده تا بتوان با آگاهی و شناسایی علل در پیشگیری از ضایعه و عوارض آن گامی موثر برداشت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی بوده و بر روی کلیه مردان مراجعه کننده به علت شکستگی آلت تناسلی (۸۴ مورد) به بیمارستان شهید بهشتی بابل (۸۳-۱۳۷۵) انجام شد. داده‌ها با پرسشنامه جمع‌آوری و با نرم افزار آماری SPSS و روش‌های آماری کای دو و تی تست تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: در طی مدت مطالعه، ۸۴ بیمار به علت شکستگی آلت تناسلی به بیمارستان مراجعه کردند. میانگین سنی نمونه‌ها $28 \pm 4/7$ سال و اکثریت آنان (۷۸ درصد) مجرد بودند. مهم‌ترین شکایت بالینی، درد (۳۶ درصد) و تورم آلت (۳۰ درصد) بود. علل زمینه‌ای ایجاد کننده شکستگی؛ خود ارضایی (۷۴ درصد)، آمیزش جنسی (۱۸ درصد) و اطلاعات مشکوک و تروما و جسم خارجی (۸ درصد) بود. فراوانی پارگی پیشابراه در این بیماران (۸ درصد) بود و ارتباط معنی داری بین علل زمینه‌ای ایجاد شکستگی و پارگی پیشابراه وجود داشت.

استنتاج: با توجه به درصد زیاد موارد شکستگی آلت به علت دستکاری در بین جوانان، آموزش این گروه در مورد پیامدها و عوارض مهم این مشکل، می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری و درمان به موقع این ضایعه و عوارض آن داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: شکستگی آلت تناسلی، پارگی پیشابراه، جسم غاری

مقدمه

شکستگی آلت تناسلی به پارگی جسم غاری بر اثر ضربه به آلت نعوظ یافته در هنگام مقاربت جنسی، خود ارضایی و ضربه مستقیم ایجاد می‌گردد، اطلاق می‌گردد. این ضایعه با شیوع یک مورد در هر ۱۷۵ هزار نفر بیمار بستری در ایالات متحده آمریکا می‌باشد ولی در مناطق مختلف با فرهنگ‌های مختلف، شیوع آن متفاوت است.

* جراح و متخصص کلیه و فلوشیپ اندورولوژی و لاپاراسکوپ (استادیار) دانشگاه علوم پزشکی بابل ⁺ * بابل: خیابان شهید قاسمی - مرکز آموزش درمانی شهید بهشتی

*** پزشک عمومی دانشکده پزشکی بابل

** متخصص اولولوژی (استادیار) دانشگاه علوم پزشکی بابل

E تاریخ دریافت: ۸۳/۱۲/۲۳ تاریخ تصویب: ۸۴/۴/۸

مطالعه حاضر به روش توصیفی - مقطعی فراوانی، علل و ضایعات همراه شکستگی آلت تناسلی در مردان مراجعه کننده به بیمارستان شهیدبهشتی بابل (۸۳-۱۳۷۵) را بررسی می کند. روش نمونه گیری سرشماری بوده و کلیه بیمارانی که در طی این مدت به علت شکستگی آلت تناسلی به این مرکز مراجعه کرده، مورد بررسی قرار گرفتند (۸۴ بیمار) اطلاعات لازم از طریق پرسشنامه‌ای که شامل سن، محل سکونت، وضعیت تاهل، علل شکستگی آلت تناسلی، موارد پارگی پیشابراه و نوع آن، مدت زمان مراجعه به بیمارستان از زمان وقوع حادثه، شکایت اولیه بیمار و عوارض زودرس پس از عمل بود از پرونده بیمار استخراج گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و روش‌های آماری کای دو و تی تست تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها

در طی مدت مطالعه، ۸۴ بیمار با شکستگی آلت تناسلی مراجعه کردند که از این تعداد، ۶۶ بیمار (۷۸/۶ درصد) مجرد و ۱۸ نفر (۲۱/۴ درصد) روستایی بودند. میانگین سنی بیماران مورد مطالعه $47 \pm 28/11$ سال (دامنه ۵۴-۱۸ ساله) بود که بیش از نیمی از آنان (۵۶ درصد) در گروه سنی ۲۶-۴۵ و ۸ نفر نیز در گروه سنی بالای ۴۶ سال قرار داشتند. مهم‌ترین علت مراجعه به بیمارستان، درد (۳۵/۷ درصد)، هماتوم (۲۹/۸ درصد) و هماتوم ادم آلت (۱۱/۹ درصد) بود، هم چنین در ۹ بیمار اختلال در ادرار کردن، در ۶ بیمار انحراف آلت و در ۴ نفر خونریزی آشکار ذکر گردید. عامل زمینه‌ای ایجاد شکستگی آلت تناسلی در ۶۲ نفر دستکاری (۷۳/۸ درصد)، و در ۱۵ نفر آمیزش جنسی (۱۷/۹ درصد) و در ۷ نفر پارگی پیشابراه (۸/۳ درصد) بود از ۷ بیمار با پارگی پیشابراه، ۵ نفر متاهل و ۲ نفر

در بعضی از کشورهای شرقی آمار آن بسیار بیش تر و در بعضی مناطق جغرافیایی به طور متوسط هفته‌ای به یک بار گزارش می شود (۲۰۱). تشخیص شکستگی آلت تناسلی اغلب بر مبنای تظاهرات بالینی بوده و کمتر به اقدامات تشخیصی دیگر نیاز دارد (۳). شرح حال شکستگی تقریباً در اکثر بیماران یکسان بوده و شامل ضربه به آلت نعوظ یافته همراه صدای تق (Popping sound)، درد و کاهش ناگهانی نعوظ می باشد (۱). درد آلت و ایجاد هماتوم در اکثر موارد وجود داشته و ضایعات دیگر مانند پارگی پیشابراه در ۱۵ تا ۳۸ درصد موارد وجود دارد (۴).

در معاینه فیزیکی تورم آلت و اکیموز تقریباً همیشه وجود داشته و پارگی جسم غاری ممکن است ملموس باشد. وجود خون در مآتوس خونریزی واضح و عدم توانایی ادرار کردن می تواند شک به پارگی پیشابراه را ایجاد و برای تشخیص آن باید از اقدامات تشخیصی مثل یورتروگرافی استفاده نمود (۵-۸) بیش تر محققین جراحی فوری را جهت درمان پیشنهاد می کنند. چون شانس بهبودی و مدت بستری در بیمارستان کم تر و نیز احتمال عوارض جراحی مانند بدشکلی و ناتوانی جنسی کم تر می شود (۱). با توجه به عدم پیشینه تحقیقاتی این مشکل در مناطق شمالی کشور، هدف از این مطالعه کسب آگاهی از فراوانی موارد شکستگی آلت تناسلی، علل زمینه‌ای و ضایعات همراه آن به خصوص پارگی پیشابراه می باشد تا با دانستن مکانیسم ضایعه و تظاهرات آن، ضمن برخورد صحیح و اصولی با بیماران مربوطه، از عوارض غیر قابل برگشت آن جلوگیری شود زیرا ترمیم فوری و سریع شکستگی آلت، فواید بسیار زیادی داشته و از بدشکلی و عوارض آن می کاهد (۲۲-۳).

مواد و روش ها

بحث

نتایج مطالعه مشابه با دیگر مطالعات نشان داد که

دامنه سنی اکثریت نمونه‌های مورد پژوهش ۲۶-۴۵ سال می‌باشد (۲۷-۲۳).

در این مطالعه مهم‌ترین علت مراجعه بیماران با شکستگی آلت را به ترتیب؛ درد، هماتوم، ادم، اختلال در ادرار کردن، انحراف آلت و خونریزی آشکار بود. در دیگر مطالعات نیز درد، هماتوم و ادم آلت سه مشخصه همیشگی آلت تناسلی هنگام مراجعه ذکر کرده‌اند (۲۷، ۲۶، ۲۲، ۹، ۱). در این تحقیق علت شکستگی آلت در اکثر موارد ناشی از خودارضایی و سپس آمیزش جنسی بود. Boujnah و همکاران در تونس نیز، مهم‌ترین علت شکستگی آلت را خودارضایی (۹۱ درصد) و بعد از آن آمیزش جنسی گزارش کرده‌اند (۲۸). هم‌چنین در مطالعات بهلولی در تبریز، ۶۵ درصد موارد شکستگی به دنبال خودارضایی و دستکاری و ۲۵ درصد موارد به دنبال آمیزش جنسی در وضعیت غیر عادی بوده است (۲۹، ۳۰).

مجرد و از ۷۷ بیمار بدون پارگی پیشابراه ۶۴ نفر مجرد و ۱۳ نفر متأهل بودند ($P=0/000$). پارگی مجرا ناقص و به صورت Tearing در محاذات کورپوس کاورنوزوم بود که با Sporting suture اصلاح گردید.

میانگین زمان وقوع شکستگی آلت تناسلی تا زمان مراجعه به بیمارستان، $5/9 \pm 2/8$ ساعت بود (حداقل یک و حداکثر ۱۷ ساعت) که در افراد مجرد این زمان $6/21 \pm 5$ و در افراد متأهل $4/94 \pm 3/9$ ساعت بود ($P=0/329$).

شکستگی جسم غاری آلت تناسلی تنها در ۷۶ بیمار رخ داد که در ۵۰ نفر شکستگی آلت در سمت راست تنه (۵۹/۵ درصد) و در ۱۶ نفر شکستگی در سمت چپ (۱۹ درصد) و در ۱۰ نفر (۱۱/۹ درصد) شکستگی در هر دو سمت تنه آلت تناسلی ایجاد شده بین وضعیت تأهل و جهت شکستگی تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($P=0/32$). جدول شماره ۱ توزیع نمونه‌های مورد پژوهش را بر حسب عوامل زمینه‌ای شکستگی آلت تناسلی نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی نمونه‌های مورد پژوهش بر حسب عامل زمینه‌ای شکستگی آلت تناسلی و برخی از متغیرهای مورد بررسی در بیماران با شکستگی آلت تناسلی، مراجعه کننده به بیمارستان شهید بهشتی بابل، سال ۸۳-۱۳۷۵

P=value	عامل زمینه ای				تقسیم بندی	متغیر
	جمع (تعداد=۸۴ نفر)	ضربه (تعداد=۷ نفر)	آمیزش جنسی (تعداد=۱۵ نفر)	دستکاری (تعداد=۶۲ نفر)		
0/000	۲۸/۱۱±۴/۷	۲۷/۷۱±۵/۹	۳۳/۶±۵/۸	۲۶/۸۲±۳/۲		میانگین و انحراف معیار سن بیماران
0/۵۷۱	۳۸ ۲۶	۳(۷/۹) ۴(۸/۷)	۵(۱۳/۲) ۱۰(۲۱/۷)	۳۰(۷۸/۹) ۳۲(۶۹/۶)	شهر روستا	محل زندگی
0/۸۵	۳۰ ۱۰ ۲۵ ۶ ۹ ۴	۲(۶/۷) ۰ ۲(۸) ۳(۵۰) ۰ ۰	۸(۲۱/۷) ۳(۳۰) ۴(۱۱/۶) ۰ ۰ ۰	۲۰(۶۶/۷) ۷(۷۰) ۱۹(۶۶) ۳(۵۰) ۹(۱۰۰) ۴(۱۰۰)	درد آلت ادم آلت هماتوم آلت انحراف آلت اختلال ادرار خون آشکار	شکایت اولیه بدو مراجعه
0/000	۷	۰	۵(۷/۲)	۲(۲۸)		پارگی مجرا

	۷۷	۱۰(۱۵)	۶(۸)	۶۱(۷۷)		
	۵۰	۵(۱۰)	۶(۱۲)	۳۹(۷۸)	راست	جهت شکستگی جسم غاری
۰/۲۴۵	۱۶	۰	۵(۳۱/۳)	۱۱(۴۸/۸)	چپ	
	۱۰	۰	۲(۲۰)	۸(۸۰)	دو طرفه	
۰/۳۴۳	۵/۹±۲/۸	۴/۵±۰/۵	۲/۴±۱/۸	۵/۴±۲/۱		میانگین و انحراف معیار زمان مراجعه

علت تاخیر در مراجعه زودرس به بیمارستان را شرمندگی و خجالت دانستند. در مطالعه Penson و همکاران (۲۰) در یک جمعیت ۱۹ نفری با اختلال نعوذ که در سابقه خود شکستگی آلت را ذکر نمودند تنها ۲ نفر (۱۱ درصد) جهت مشکل شکستگی به پزشک مراجعه نموده بودند (۲۰) درمان شکستگی در تقریباً تمامی مقالات، جراحی عنوان شد (۲۲-۳). Elshefi و همکاران زمان طلایی Golden time مراجعه و عمل بیماران با شکستگی آلت تناسلی را ۵-۸ ساعت پس از بروز ضایعه ذکر کرده‌اند. هم‌چنین در ۱۵ درصد موارد پس از عمل بیماران دچار انحراف تنه آلت خواهند شد (۶).

ترمیم فوری و سریع آلت شکستگی شده فواید بسیار زیادی داشته و از بدشکلی و عوارض آن می‌کاهد (۱). بدون درمان جراحی، مدت زمان بستری در بیمارستان افزایش یافته و عوارض پس از ضایعه مانند دفرمیتی و یا بدشکلی آلت، اختلال در ادرار کردن، درد هنگام نعوظ و انحراف آلت، تا ۷۵٪ موارد دیده خواهد شد.

یکی از عوارض عمده درمان جراحی می‌تواند Angulation در آلت تناسلی باشد که فرد در نتیجه آن قادر به انجام آمیزش صحیح نخواهد بود. اگر بیماران با شکستگی آلت تناسلی حداکثر ظرف مدت ۶ ساعت پس از حادثه تحت عمل سریع و ترمیم جراحی قرار گیرند عوارض پس از عمل نیز کاسته خواهد شد (۳۳، ۳۴).

باتوجه به درصد زیاد موارد دست‌کاری آلت تناسلی در بین جوانان به عنوان یک علت مهم شکستگی آلت تناسلی در این منطقه، هم‌چنین با توجه به بالا بودن پارگی پیشابراه همراه با شکستگی آلت تناسلی به علت آمیزش جنسی در بین افراد متاهل، افزایش آگاهی جوانان در

پارگی پیشابراه ناشی از شکستگی آلت تناسلی در این مطالعه بسیار کم‌تر از دیگر مطالعات بود (۸ درصد) به طوری که در مطالعه Eke (۲۶) ۱۵-۳۵ درصد، در مطالعه Shenfeld و همکاران (۲۱) ۲۱ درصد، در مطالعه Kovaitim (۲۹) و همکاران ۱۹ درصد و در مطالعه Orris و همکاران (۱۸) ۲۰-۱۰ درصد گزارش گردید.

نتایج تحقیق نشان داد که جهت شکستگی آلت (راست، چپ و دو طرفه) ارتباطی با وضعیت تأهل ندارد و نیز موارد پارگی پیشابراه در بیماران متاهل بیش‌تر از مجرد بود که می‌تواند مربوط به مکانیزم و علت زمینه‌ای ایجاد شکستگی آلت تناسلی باشد. چون اکثر موارد پارگی پیشابراه در نتیجه عمل با انرژی بالا مانند آمیزش جنسی ایجاد گشته و اعمال با انرژی پایین مانند دست‌کاری آلت، نمی‌تواند با این میزان باعث پارگی پیشابراه گردد. طیف وسیع شیوع پارگی پیشابراه در شکستگی آلت تناسلی وابسته به منطقه جغرافیایی و نوع عامل زمینه‌ای ایجاد شکستگی است. شکستگی آلت تناسلی در خاورمیانه و کشورهای جهان سوم بیش‌تر بر اثر وقایع با انرژی پایین (Low energy injury) مانند دست‌کاری و Mannal bending است و در کشورهای توسعه یافته و غربی بیش‌تر بر اثر صدمات با انرژی بالا high energy injury مانند falls و یا Vigorous intercourse می‌باشد (۱).

در این مطالعه میانگین زمان مراجعه بیماران به بیمارستان از زمان وقوع حادثه ۵/۹ ساعت (دامنه ۱۷-۱ ساعت) بود که در مقایسه با سایر مطالعات زمان مناسبی است این زمان در مطالعه Karadiniz و همکاران (۹) ۷ ساعت (دامنه ۲۰-۲ ساعت) و در مطالعه Isi kawa (۲۷) ۲۳-۲ ساعت بود. هم‌چنین Agrawal و همکاران (۱)

سپاسگزاری

بدینوسیله از آقای دکتر حسینی متخصص پزشکی اجتماعی، بخش مدارک پزشکی، بخش ارولوژی و اتاق عمل بیمارستان بهشتی و سرکار خانم حسین خانی تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

مورد این ضایعه و عوارض مهم آن و آمیزش صحیح جنسی به زوج‌ها می‌تواند در پیشگیری از این ضایعه مهم نقش موثری داشته باشد.

فهرست منابع

- Walsh, Retik Vaughan, wein. Campbell`s urology. 8th edition. 2003. Saunders company. Vol 4 see 13 chapter 105. Hack W, MeAnich, Santucci RA. Genitourinary trauma P: 1345-69.
- بولاک - ن، سیلی - گ، ویتاگر - ر. جبل عاملی - پ، برزی - س م. مبانی ارولوژی. نشر فرهنگی اسلامی چاپ اول - بهار ۷۹. ص: ۹-۴۵
- نیکو بخت - م ر. مبانی ارولوژی عمومی. انتشارات پورسینا. چاپ اول پاییز ۷۹. ص: ۲۹-۳۴.
- Armenakas Na. Current methods of diagnosis and management of ureteral injunes . *World Urol* 1999; 17: 78-83.
- Fergany AF, Angermcier KW, montague DK. Review of Cleveland Clinic experience with penile fracture Urology. 1999 Aug; 45(2): 352-5.
- El-Sherif AE, Dauleh M, Allowneh N, Vijayan P. Management of fracture of the penis in Qatar. *Br. J. Urol.* 1991 Dee; 68: (6)-5.
- Al Salch BM, Ansari, Al Ali IH, Tell JY, Saheb A. Fractures the penis seen in abu Dhabi. *J Urol.* 1985 Aug; 134(2): 274-5.
- Zargooshi J. penile fracture in kermanshah. Iran: report of 172 cases. *J Urol.* 2000 Aug; 164(2): 364-6.
- Karadeniz T, Topsakal M, Ariman A, Erton H, Basak D. penile fracture: differential diagnosis management and outcome. *Br J urol.* 1996 Feb; 77(2): 279-81.
- Cendron M, Whitmore KE, Carpinello V, Kurzweil SJ, Hanno PM. Traumatic rupture of the corpus cavernosum evaluation and management. *J Urol.* 1990 Oct; 144(4) : 987-91.
- Fedel M, Venz S, Andressen R, Sudhoff F, Loening SA. The value of magnetic resonance imaging in the diagnosis of suspected penile feacture with atypical clinical finding. *J Urol.* 1996 Jun; 155(6): 1924-7.
- Asgari MA, Hosseini SY, Safarinejad MR, Samadzadeh B, Bardideh AR. Penile fracture: evaluation, therapeutic approaches and long-term results. *J Urol.* 1996 Jan; 155(1): 148-9.
- Mydlo JH, Hayyeri M, Macchia RJ. Urethrography and cavernosography imaging in a small series of penile frcture: a comparison with surgical findings. *Uology.* 1998 Apr; 51(4): 616-9.
- Nicolasen GS, Melamud A, Williams RD, MeAninch JW. Rupture of the corpus

- cavernosum surgical management. *J Urol*. 1983; 130(5): 917-9.
15. Koga S, Saito Y, Arakaki Y, Nakamura N, Matsuoka M, Saita H, Yoshikawa M, Ohyama C. Sonography in fracture of the penis. *Br J Urol*. 1993 Aug; 72(2): 228-9.
 16. Rahmouni A, Hoznek A, Duron A, Colombel M, Chopin DK. Magnetic resonance imaging of penile rupture: aid to diagnosis. *J Urol* 1995 Jun; 153 (6): 19278.
 17. El-Taber AM, About-Ella HA, Sayed MA, Gaafar AA. Management of penile fracture. *J trauma* 2004 May; 56(5): 1138-10. discussion 1140.
 18. Orvis BR, MeAninch JW. Penile rupture. *Urol clin North Am*. 199 May; 16(2): 369-75.
 19. Podesta MI, Jordan GH. Pelvic urethral injuries in girls. *J Urol*. 2001 May; 165(5): 1660-5.
 20. Penson DF, Seftel AD, Krane RJ, Frohrib D, Goldstein L. The hemodynamic pathophysiology of impotence following blunt trauma to the erect penis. *J Urol*. 1992 Oct; 148(4): 1171-80.
 21. Shenfeld OZ, kiselgorf D, Gofrit ON, Verstanding AG, Landau EH. D The incidence and causes of erectile dysfunction after pelvic fractures associated with posterior urethral disruption. *J Urol*. 2003 Jun; 169(6): 2173-6.
 22. Heng CT, Brooks AJ. Penile fracture with complete urethral rupture. *Asian J Surg*. 2003 Apr; 26(2): 126-7.
 23. Hafiani M, Bennani S, Debbagh A, el Mrini M, Benjelloun S. Bilateral fracture of the corpus cavernosum with complete rupture of the urethral. *J Urol (paris)*. 1995; 101(4): 200-202.
 24. Pavard D, Grise P, Dadoun D. Complete rupture of the urethra and bilateral fracture of the corpus cavernosum penis. *Ann Urol (paris)*. 1988; 22(6): 428-30.
 25. Pryor JP, Hill JT, Packham DA, Yates-Bell Aj. Penile injuries with particular reference to injury to the erectile tissue. *Br J Urol*. 1981 Feb; 53(1): 42-6.
 26. Eke N. Fracture of the penis. *Br J Surg* 2002 May; 89(5): 555-65.
 27. Ishikawa T, Fujisawa M, Tamada H, Lnoue T, Shimatani N. Fracture of the penis nine cases with evaluation of reported cases in Japon. *Int J Urol*. 2003 May; 10(5): 257-60.
 28. Boujnah H, Rakam S. Fracture of the corpus cavernosa. Apropos of 67 cases. *Ann Urol (paris)*. 1990; 24(4): 313-5.
 29. Koratim MM, Marzouk ME, Atta MA, Other SS. Risk factors and mechanism of urethral injury in pelvic fractures *Br J Urol*. 1996 Jun; 77(6): 876-80.
 30. Bohlouli A. 66 Patients with trauma of external genitalia from 1986 to 1989.

- Medical Journal of Tabriz* 1374; 27(29): 11-15.
31. Kochakarn W, Viseshsindh V, Muangman V. Penile fracture. long-term outcome of treatment. *J Med Assoc* that. 2002 Feb; 85(2): 179-82.
32. Hittu OB, Kamara TB. Fracture of the penis-diagnosis and management. *Afr J Med Med Sei* 2000 Jun; 29(2): 179-80.
33. Nymark J, Kristensen JK. Fracture of the penis with urethral rupture. *J Urol*. 1983 Jan; 129(1): 147-8.
34. Lema Grille. Blanco parra M, Cimadevila Garcia A. Rodriguez. Nunez. H, P{penile fracture involving cavernous bodies and urethral. *Actas Urol Esp*. 1999 Now-Dcc; 23(10): 900-3.